

Besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oss houdende regels over het vergoeden van hoge woonkosten voor huishoudens met een inkomensterugval in verband met de coronacrisis (Tijdelijke beleidsregels TONK 2021.1)

Het college van burgemeester en wethouders Oss,

gelet op titel 4.3 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 35 van de Participatiewet,

gezien de Kamerbrief, d.d. 9 december 2020, van de minister van Economische Zaken en Klimaat e.a. inzake Aanpassingen in het economische steun- en herstelpakket als gevolg van de ontwikkeling in de bestrijding van het coronavirus;

overwegende dat het wenselijk is om aan te geven in welke situaties en onder welke voorwaarden huishoudens in aanmerking kunnen komen voor een tegemoetkoming Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK) en hiervoor aparte, tijdelijke beleidsregels vast te stellen;

besluit de volgende regeling vast te stellen:

Beleidsregels Participatiewet voor Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten Oss 2021.1

Artikel 1 - Begripsbepalingen

1. In deze beleidsregels wordt verstaan onder:

- a. wet: Participatiewet;
- b. college: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oss;
- c. samenwonende: degene die duurzaam een gezamenlijke huishouding voert met een ander;
- d. tegemoetkoming TONK: tegemoetkoming voor noodzakelijke woonkosten en overige vaste lasten ingevolge deze beleidsregels;
- e. eigen woning: door een aanvrager bewoonde zelfstandige woning, woonschip of woonwagen, waarvan deze eigenaar of mede-eigenaar is;
- f. huurwoning: door een aanvrager bewoonde zelfstandige woning of woonwagen met een huur boven de huurtoeslaggrens of woonschip, waarvan deze huurder is;
- g. verstrekkingperiode: de periode van 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021;

- h. woonkostentoeslag: bijzondere bijstand voor periodieke woonkosten, volgens het reguliere beleid bijzondere bijstand Participatiewet gemeente Oss.
2. Onder de aanvrager wordt verstaan de alleenstaande die tegemoetkoming TONK aanvraagt, dan wel de gehuwden of samenwonenden die deze gezamenlijk aanvragen.
 3. Tenzij anders aangegeven worden begrippen in deze beleidsregels gebruikt in dezelfde betekenis als in de wet.
 4. Het reguliere beleid bijzondere bijstand Participatiewet gemeente Oss is niet van toepassing op aanvragen voor tegemoetkoming TONK.

Artikel 2 – Voorwaarden tegemoetkoming TONK

1. Het college kan een tegemoetkoming TONK verstrekken aan de aanvrager voor wie sprake is van een inkomensterugval die volgens opgave van de aanvrager verband houdt met de coronacrisis, van wie de financiële draagkracht niet meer toereikend is voor de betaling van de noodzakelijke woonkosten en overige vaste lasten, en die ook verder voldoet aan de voorwaarden die in deze beleidsregels worden gesteld.
2. Als voorwaarden voor een tegemoetkoming TONK geldt dat de belanghebbende op de peildatum 1 januari 2021:
 - a. zijn of haar hoofdverblijf heeft in de gemeente Oss,
 - b. van de door hem of haar bewoonde woning huurder is, waarbij het gaat om de huur van een zelfstandige woning, dan wel daarvan eigenaar of mede-eigenaar is, en
 - c. ouder is dan 18 jaar en jonger is dan 66 jaar en vier maanden.Verder geldt als voorwaarde dat de aanvrager ook op de aanvraagdatum voor tegemoetkoming TONK in de onder b bedoelde woning woont.
3. Bij gehuwden of samenwonende aanvragers is het voldoende als één van hen voldoet aan de voorwaarden, genoemd in het vorige lid.

Artikel 3 - Noodzakelijke woonkosten

1. De tegemoetkoming TONK kan betrekking hebben op de volgende voor de aanvrager bestaande woonkosten:
 - a. in het geval van een huurwoning: de kale huur en servicekosten minus de ontvangen huurtoeslag;
 - b. in het geval van een eigen woning: de verschuldigde hypotheekrente en de bijdrage Vereniging van Eigenaren (VVE).
2. Voor het bepalen van de voor de aanvrager bestaande woonkosten wordt als peilmaand januari 2021 gehanteerd.

3. Het maximale bedrag aan woonkosten waarmee rekening wordt gehouden is € 1.000,- per maand.

Artikel 3a - Noodzakelijke overige vaste lasten

1. De tegemoetkoming TONK kan betrekking hebben op overige vaste lasten zoals:
 - a. gas en licht;
 - b. verzekeringen;
 - c. abonnementen voor telefoon en internet;
 - d. andere voorkomende doorlopende vaste lasten.
2. De tegemoetkoming TONK ziet alleen toe op privé vaste lasten en is niet mogelijk voor vaste lasten van de onderneming.
3. Voor het bepalen van de voor aanvrager bestaande overige vaste lasten wordt als peilmaand januari 2021 gehanteerd.
4. Er zijn geen vaste bedragen. De persoonlijke omstandigheden zijn bepalend voor de hoogte van de tegemoetkoming.
5. Het maximale bedrag aan overige vaste lasten waarmee rekening wordt gehouden is € 240,- per maand.

Artikel 4 – Vermogensgrens

1. De aanvrager wordt geacht een toereikende financiële draagkracht te hebben, wanneer het beschikbare privévermogen op 31 december 2020 meer dan € 31.340,- per huishouden bedroeg.
2. Onder het beschikbare privévermogen wordt in deze beleidsregel uitsluitend verstaan:
 - a. contant geld;
 - b. tegoeden op bank- en spaarrekeningen;
 - c. geld in de vorm van cryptovaluta (zoals bitcoins), en
 - d. beleggingen op een effectenrekening of in een effectendepot, met uitzondering van aandelen in het eigen bedrijf.

Artikel 5 – Financiële draagkracht in het inkomen

1. De financiële draagkracht in het inkomen van de aanvrager wordt bepaald aan de hand van de ontvangen netto inkomsten over januari 2021.
2. Onder inkomen van de aanvrager wordt in ieder geval verstaan:
 - a. inkomen uit onderneming;
 - b. inkomen uit arbeid in loondienst;
 - c. inkomen uit een uitkering of lijfrente;
 - d. inkomen uit verhuur van woonruimte;

e. inkomen uit partner- en/of kinderalimentatie.

Voor aanvragers die een uitkering ingevolge de Participatiewet ontvingen, wordt het inkomen geacht gelijk te zijn aan het sociaal minimum.

3. Wanneer de aanvrager in de peilmaand alimentatie betaalde, wordt het inkomen verminderd met het bedrag daarvan.
4. Inkomen uit onderneming wordt verminderd met 18% met het oog op belasting en premies die daarover naar verwachting verschuldigd zijn. Inkomsten uit verhuur worden met hetzelfde percentage verminderd.
5. Van een inkomen tot aan het sociaal minimum wordt de aanvrager geacht € 240,- per maand te kunnen betalen aan noodzakelijke woonkosten als bedoeld in artikel 3.
6. Als sociaal minimum wordt voor de toepassing van deze beleidsregels verstaan een bedrag van € 1.226,- per maand voor een alleenstaande aanvrager, dan wel € 1.751,43 per maand voor een gehuwde en samenwonende aanvrager.

Artikel 6 - Aanvraag

1. De aanvraag voor de tegemoetkoming TONK wordt digitaal ingediend via www.oss.nl/tonk. In afwijking van deze digitale aanvraag is een schriftelijke aanvraag mogelijk indien naar het oordeel van het college bijzondere omstandigheden in het individuele geval hiertoe aanleiding geven.
2. De aanvrager geeft in de aanvraag aan over welke maanden in de periode 1 januari 2021 tot 1 juli 2021 een beroep nodig is op een tegemoetkoming TONK.
3. Een aanvraag tegemoetkoming TONK kan worden ingediend tot en met 31 juli 2021.
4. De aanvrager overlegt bij de aanvraag kopieën van:
 - a. een niet verlopen identiteitsbewijs, niet zijnde een rijbewijs
 - b. het meest recente afschrift van de lopende prive-bankrekening waarop de TONK moet worden overgemaakt
 - c. een specificatie van de verschuldigde woonkosten met betrekking tot januari 2021
 - d. in geval van een huurwoning: de huurovereenkomst en betalingsbewijs van kale huur en servicekosten over januari 2021
 - e. in geval van een eigen woning: jaaroverzicht 2020 hypotheekverstrekker waaruit de verschuldigde hypotheekrente blijkt en een betalingsbewijs van de bijdrage Vereniging van Eigenaren (VvE) over januari 2021
 - f. eventuele andere bewijsstukken van overige vaste lasten waarvoor een aanvraag wordt gedaan.

5. Indien een aanvrager op grond van bijzondere omstandigheden onvoldoende geholpen is in het kader van de beleidsregels TONK, kan deze met betrekking tot woonkosten een beroep worden gedaan op de hardheidsclausule als bedoeld in artikel 8.

Artikel 7 – Verstrekking tegemoetkoming TONK

1. Indien het college vaststelt dat de financiële draagkracht niet toereikend is voor de betaling van de noodzakelijke woonkosten en overige vaste lasten en ook overigens is voldaan aan de gestelde voorwaarden, wordt een tegemoetkoming TONK verstrekt over de aangevraagde periode, waarbij rekening wordt gehouden met een over deze periode al verleende woonkostentoeslag.
2. Het bedrag van de maandelijkse tegemoetkoming TONK is gelijk aan het verschil tussen de noodzakelijke woonkosten en overige vaste lasten, als bedoeld in artikel 3 en 3a, en de financiële draagkracht in het inkomen, als bedoeld in artikel 5, en bedraagt ten hoogste € 1.000,00.
3. Het college verbindt aan de tegemoetkoming TONK niet een verplichting dat de belanghebbende zich moet inzetten voor het vinden van goedkopere woonruimte.

Artikel 8 – Hardheidsclausule

Het college kan, gelet op alle omstandigheden waaronder een terugval in inkomen van de aanvrager als gevolg van de coronacrisis zich voordoet, in het individuele geval beoordelen of de aanvrager in afwijking van de tijdelijke beleidsregels in aanmerking komt voor een tegemoetkoming TONK of aanvullende bijzondere bijstand.

Artikel 9 – Inwerkingtreding en Citeertitel

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking en werkt terug tot en met 1 januari 2021, behoudens situaties waarbij sprake is van negatieve gevolgen voor de belanghebbende.
2. Eerder afgehandelde aanvragen vóór de inwerkingtreding worden ambtshalve herbeoordeeld en zo nodig herzien.
3. Deze regeling vervangt de eerder door B&W op 9 maart 2021 vastgestelde beleidsregels TONK.
4. Deze regeling wordt aangehaald als "Tijdelijke beleidsregels TONK 2021.1".

Aldus vastgesteld in de vergadering van 1 juni 2021.

De voorzitter,

Drs. W. J. L. Buijs-Glaudemans

De gemeentesecretaris,

Drs. H. Mensink

Toelichting

Algemeen deel

Vanuit de wens om huishoudens te ondersteunen waarvoor de bestaande steunmaatregelen geen of onvoldoende soelaas bieden, heeft het kabinet de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) geïntroduceerd. Deze tegemoetkoming is voor huishoudens die te maken hebben met een inkomensterugval en daardoor de noodzakelijke kosten niet meer kunnen betalen uit het inkomen. Het gaat hierbij om een tegemoetkoming voor daadwerkelijke noodzakelijke kosten, niet om een inkomensondersteunende regeling. De TONK is met name bedoeld voor woonkosten en geldt voor de periode januari tot en met juni 2021.

De TONK is niet echt een afzonderlijke regeling. De tegemoetkoming TONK is een vorm van bijzondere bijstand in het kader van de Participatiewet. Vanwege de zeer bijzondere situatie waarin grote delen van het economische leven stilliggen, is er aanleiding om tijdelijk af te wijken van regels die normaal worden gehanteerd bij de bijzondere bijstand. Gemeenten kunnen hiervoor in deze periode de regels van de bijzondere bijstand op onderdelen tijdelijk aanpassen. Met deze beleidsregels geeft het college hieraan invulling voor de gemeente Oss.

Uitgangspunten bij de start in maart 2021

Er wordt een hoog aantal aanvragen verwacht. Daarom sterk ingezet op:

- uitvoerbaarheid en beheersbaarheid
- focus op woonkosten.
- veel aanvragen snel afhandelen.
- formulier is strak ingericht op gestelde normen.

Eerste ervaringen TONK

Na de start blijkt al snel dat het aantal aanvragen landelijk ver achter blijft bij de verwachtingen. Dit is ook het beeld in Oss en de regio. De regering bedankt gemeenten voor de inzet maar geeft in mei 2021 tegelijkertijd als opdracht mee om TONK meer onder de aandacht te brengen en ruimhartig(er) in te zetten.

De redenen dat het aantal aanvragen achterblijft zijn heel divers. Variërend van niet voldoen aan de voorwaarden, geen behoefte, angst voor terugvordering (wantrouwen) en moeite met invullen van het formulier.

Daar komt bij dat de timing van de introductie TONK ongunstig was. Juist vanaf maart 2021 zijn steeds meer versoepelingen doorgevoerd, waardoor veel branches weer aan het werk zijn gegaan.

Tenslotte valt op dat dat de doelgroep –buiten de Tozo aanvragers- niet wordt bereikt.

Nieuwe koers: TONK breder kijken

We willen terug naar de basis waarvoor TONK in het leven is geroepen. Om te voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen.

Het gaat om de noodzakelijke kosten die zich voordoen als gevolg van de bijzondere omstandigheid (lees: de coronamaatregelen). En dan met name de vaste lasten.

Het vooraf sterk afbakenen en strak inregelen met normen geeft te weinig zicht op de persoonlijke situatie. Je kunt dan niet vaststellen wat nodig is om de inwoner te helpen, terwijl juist dat de bedoeling is. Een maatwerkbeoordeling vereist persoonlijk contact om te duiden of en waar de problemen zich voordoen.

En vervolgens af te wegen hoe TONK daarbij kan helpen.

Kernvraag TONK

De kernvraag aan de inwoner is:

Hebt u door de coronamaatregelen een inkomstenterugval en komt u daardoor in de problemen met de betaling van uw (privé) vaste lasten? Meld u en vraag TONK aan! Samen met u bekijk ik de mogelijkheden voor een eenmalige gift over januari 2021 tot juli 2021.

Algemene kaderstelling met beleidsregels

Voor de uitvoering is een algemene kaderstelling nodig. Hoe dat eruit ziet wordt in de beleidsregels verder uitgewerkt. Er is gekozen voor een ruimhartige vergoeding. Basisgrondhouding is dat we uitgaan van vertrouwen. Dat begint met het afgaan op de verklaring dat er een inkomstenterugval is als gevolg van de coronamaatregelen. Is die plausibel dan is dat voldoende.

Verder zijn de drempels bij de aanvraag zo laag mogelijk. Een simpel kort formulier zonder veel beperkingen en belemmeringen op voorhand. Altijd met een gesprek dat gaat over de vraag welke problemen zich voordoen en wat nodig is om die op te lossen. We kijken daarbij breder. Niet alleen woonkosten. Het gaat om de vaste lasten van het huishouden.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 2 – Voorwaarden tegemoetkoming TONK

De TONK is bedoeld voor huishoudens die verklaren door de coronacrisis te zijn teruggevallen in inkomen en daarmee hun woonkosten en overige vaste lasten niet meer kunnen betalen. Het gaat daarbij om de privé vast lasten, niet die van het bedrijf of zelfstandig beroep. Voor zelfstandigen wordt voor bepalen van de inkomensterugval uitgegaan van de behaalde winst op 31-12-2019 voor het boekjaar 2019. Voor berekening van het netto maandinkomen wordt dit bedrag gedeeld door 12 en wordt op het restant 18% in mindering gebracht voor belasting en premies. Hetzelfde geldt voor het boekjaar 2020. De hiervoor benodigde gegevens kan de aanvrager zo nodig bij de boekhouder opvragen.

We wijken hierbij met name af van de vermogensgrenzen die in het algemeen bij de bijzondere bijstand worden gehanteerd. Ook mensen met overwaarde in hun woning of andere vormen van niet-liquide vermogen of die beschikken over spaargeld (tot de vermogensgrens van de huurtoeslag, € 31.340,- *per huishouden*) kunnen een tegemoetkoming voor hoge woonkosten krijgen in het kader van de TONK. In afwijking van de huurtoeslagregeling geldt de vermogensgrens voor TONK niet per persoon, maar per huishouden.

Ook hoeft iemand zich bij de TONK niet in te zetten om goedkopere woonruimte vinden (zie artikel 7 – *Verstrekking tegemoetkoming TONK*); deze inspanningsverplichting hanteren we normaal gesproken wel als we bijzondere bijstand verlenen voor hoge woonkosten.

Het moet bij de TONK gaan om huishoudens met een zelfstandige woning (huur in de vrije sector of in eigendom); dit kan ook een woonschip zijn of woonwagen (zie artikel 1 - *Begripsbepalingen*). Dat het moet gaan om een zelfstandige woonruimte is ook de hoofdregel bij de huurtoeslag. Wanneer iemand een onzelfstandige woonruimte huurt en de lasten daarvan als gevolg van een inkomensterugval in de coronacrisis niet meer kan betalen, is wellicht een beroep mogelijk op coulance mogelijk van de verhuurder of hoofdbewoner.

Mensen met een huur onder € 752,33 per maand voor een huurwoning of woonwagen komen ook voor een TONK-tegemoetkoming in aanmerking. Voor hen wordt de huurtoeslag niet gezien als een passende en toereikende voorziening. Deze afwijking van de algemene regel is te rechtvaardigen door het bijzondere en tijdelijke karakter van de TONK regeling. Bij de beoordeling van TONK wordt wel rekening gehouden met de ontvangen huurtoeslag.

Gelet op het doel van de TONK komen huishoudens vanaf de AOW-leeftijd hiervoor niet in aanmerking. Als de leeftijd van een alleenstaande of van beide gehuwden of samenwonenden vóór 2021 boven 66 jaar en vier maanden lag, komen de betrokkenen gelet op het doel van de TONK niet in aanmerking voor tegemoetkoming. Zij hebben in beginsel gedurende de hele TONK-periode aanspraak op AOW en eventueel pensioen, en er is minder aanleiding om een aanvullend vangnet te bieden voor een inkomensterugval. Wel staat in bijzondere situaties een beroep open op bijzondere bijstand / woonkostentoeslag.

De minimumleeftijd van 18 jaar wordt gehanteerd omdat minderjarigen wettelijk gezien zijn uitgesloten van bijstand. Het hanteren van een hogere minimumleeftijd is overwogen, ook gezien de voorwaarde dat voor een aanvrager sprake moet zijn van een inkomensterugval en naar verhouding hoge woonlasten voor een zelfstandige woonruimte. Voor een nadere afbakening naar leeftijd is echter niet gekozen.

Als peildatum voor het bewonen van een zelfstandige woning met relatief hoge woonkosten wordt 1 januari 2021 gehanteerd. Daarnaast wordt als voorwaarde gesteld dat de betrokkene ten tijde van de aanvraag voor tegemoetkoming TONK ook in deze woning woont. Wanneer de betrokkene tussentijds is verhuisd is er geen aanleiding voor een generieke tegemoetkoming. Bij mensen die ten tijde van de aanvraag samenwonen (duurzaam een gezamenlijke huishouding voeren – zie artikel 1 - *Begripsbepalingen*), is het voldoende als een van de betrokkenen voldoet aan deze voorwaarde en de leeftijdscriteria.

Artikel 3 – Noodzakelijke woonkosten

Bij de woonkosten wordt uitgegaan uit van kale huur en servicekosten zoals dit ook gehanteerd wordt bij de huurtoeslag. Bij eigen woningen worden als woonkosten aangemerkt de hypotheekrente en eventuele bijdrage Vereniging van Eigenaren (VvE). Hiermee is deels aansluiting gezocht bij de kosten die worden meegenomen in de berekening van woonkostentoeslag in het kader van de bijzondere bijstand.

Met een mogelijke teruggaaf van belastingen in verband met de hypotheekrente of een door de aanvrager ontvangen voorschot daarop, wordt geen rekening gehouden. Dit heeft te maken met het voorlopige karakter van een dergelijk voorschot van de Belastingdienst. Aan de andere kant wordt maar tot op zekere hoogte rekening gehouden met andere woonkosten van woningeigenaren.

Aflossingen op de hypotheek tellen niet mee als woonkosten. Wanneer iemand aflossingstermijnen niet kan betalen uit aanwezig inkomen of spaargeld, zijn met de bank wellicht afspraken mogelijk over een hypotheekpauze. Hypotheekverstrekkers worden hiervoor ook door aangepaste regelgeving gefaciliteerd.

Als er sprake is van een bedrijfswoning worden de woonkosten privé en bedrijf gesplitst. Voor het bedrijfsgedeelte is een TONK tegemoetkoming niet mogelijk.

Een deel van de woonkosten (€ 240,- per maand) worden huishoudens altijd geacht te kunnen betalen, ook bij een laag inkomen. Dit bedrag is afgeleid van het bedrag voor de basishuur in de regeling voor huurtoeslag. Bij huurtoeslag blijft dat bedrag minimaal voor eigen rekening. Bij inkomsten boven 100% sociaal minimum, neemt het bedrag dat mensen zelf kunnen betalen voor eventuele hoge woonkosten toe (zie ook artikel 5 – *Financiële draagkracht in het inkomen*).

Het maximale bedrag aan woonkosten waarmee rekening wordt gehouden is € 1.000,- per maand. Daarmee wordt een groot deel van de huurprijzen in de vrijesector en hypotheekrente voor eigen woningen gedekt.

De maximale TONK komt na aftrek van € 240,- dan op € 760,- per maand, nog afgezien van eventuele draagkracht uit inkomen.

Voor zover de woonkosten daarboven liggen, zou een huishouden dat een beroep doet op de TONK, daarvoor andere middelen moeten inzetten zoals spaargeld.

De TONK is een tegemoetkoming, geen dekkende vergoeding. Geen oplossing voor alle problemen. Het geeft een aanzienlijke bijdrage in de woonkosten en geeft daarmee de mogelijkheid om in de onderhandeling met de verhuurder en bank samen aan een oplossing te werken. Als TONK niet van toepassing is of als vergoeding TONK niet toereikend is kan bij problematische situaties mogelijk een oplossing worden gevonden door toepassing van hardheidsclausule of reguliere bijzondere bijstand. Zie verder *artikel 7 – Verstrekking tegemoetkoming TONK*

Artikel 3a – Noodzakelijke overige vaste lasten

Er is een tegemoetkoming mogelijk voor overige vaste lasten die zich in het dagelijks leven voordoen. Dit is gemaximeerd op € 240,- per maand. Dit is geen limitatieve opsomming. Het kan afhangen van de persoonlijke situatie waar er problemen in de betaling ontstaan. Met nadruk is de tegemoetkoming bedoeld voor de privé vaste lasten. Niet die voor het bedrijf of het zelfstandig beroep. Daarvoor zijn andere regelingen in het leven geroepen, zoals TVL en bedrijfskapitaal Tozo.

Artikel 4 – Vermogensgrens

De Participatiewet biedt een aanspraak op bijzondere bijstand als sprake is van bijzondere omstandigheden waarin iemand noodzakelijke kosten heeft die naar het oordeel van het college niet kunnen worden voldaan uit een inkomen op het sociaal minimum, het vermogen en eventueel meer-inkomen boven het sociaal minimum. Het college bepaalt het begin en de duur van de periode waarover het vermogen en het inkomen in aanmerking wordt genomen.

In het algemeen geldt voor het recht op algemene bijstand een vermogensgrens van € 6.295,- (voor alleenstaande ouders en samenwonenden: € 12.590,-). Bij bijzondere bijstand hanteert het college soms een lagere vermogensgrens; opgebouwd vermogen is immers voor een deel bedoeld om noodzakelijke uitgaven te kunnen doen voor bijvoorbeeld duurzame gebruiksgoederen).

Door het uitzonderlijke karakter van de coronacrisis en de beperkende maatregelen die hierbij gelden, waardoor grote delen van het economische leven stilliggen, is er aanleiding om voor de TONK een aanzienlijke ruimere vermogensgrens te hanteren. Zo kunnen ook mensen die beschikken over enig spaargeld e.d., voor hoge woonkosten een vergoeding vanuit de TONK krijgen. De vermogensgrens wordt binnen deze beleidsregels gelegd bij de vermogensgrenzen die gelden voor huurtoeslag (€ 31.340,-). Echter, met dien verstande dat de vermogensgrens niet geldt per persoon, maar per huishouden. Het geeft een extra buffer aan de inwoners die na de coronacrisis weer zonder ondersteuning verder moeten en wellicht te maken krijgen met opstartproblemen en onverwachte tegenvallers. Dat rechtvaardigt een verruiming.

Alleen de vermogensbestanddelen worden meegeteld die een meer liquide karakter hebben. Voor de omschrijving hiervan is aansluiting gezocht bij de in 2020 voorgenomen vermogenstoets voor de Tijdelijke ondersteuning zelfstandig ondernemers (Tozo). Toespitsing op het privévermogen vindt plaats conform de Divosa-Handreiking TONK voor gemeenten (15-2-2021). Niet als vermogen tellen mee o.a.: spaargeld van kinderen, opgebouwde pensioenrechten (niet zijnde vrij opneembare spaartegoeden), auto's, eigen woning en bedrijfsvermogen. Voor de aanspraak op tegemoetkoming TONK geldt bij de vermogenstoets 31 december 2020 als peildatum. Per deze datum is het saldo voor bank- en spaarrekeningen eenvoudig door de aanvrager bij de bank op te vragen.

Artikel 5 – Financiële draagkracht in het inkomen

Voor de tegemoetkoming TONK gelden ook specifieke regels om de financiële draagkracht in het inkomen van de aanvrager(s) te bepalen. Zo wordt een uniforme peilmaand gehanteerd voor het inkomen. Voor de TONK gaan we voor het inkomen uit van de peilmaand januari 2021. Voorbeelden van inkomen zijn: loon, winst (=inkomen) uit onderneming, uitkering (waaronder Tozo), alimentatie/ onderhoudsbijdrage en inkomsten uit (onder)verhuur.

Als uitgangspunt voor het inkomen uit onderneming in de peilmaand januari 2021 geldt het *gemiddelde netto maandinkomen over 2020* (zie ook toelichting artikel 2 - *Voorwaarden tegemoetkoming TONK*). Voor berekening van het netto maandinkomen wordt de jaarwinst 2020 (=het inkomen) gedeeld door 12 en wordt op het restant 18% in mindering gebracht voor belasting en premies. Als de feitelijke inkomsten over januari 2021 aantoonbaar lager zijn dan is het aan de zelfstandige om hiervan opgave te doen met bewijsstukken. In dat geval wordt voor de berekening van inkomsten uit onderneming aangesloten bij de richtlijnen hierover voor Tozo. Zie:

https://krijgiktozo.nl/documenten/Inkomensbegrip_Tozo_voorlichting_aan_de_zelfstandigen.pdf

De boekhouder kan zo nodig op verzoek van de aanvrager de gegevens aanleveren.

Voor de hoogte van de tegemoetkoming TONK gaat het huishoudinkomen pas een rol spelen vanaf ongeveer 120% van het sociaal minimum (exclusief vakantiegeld), niveau januari 2021. Daarbij worden binnen deze beleidsregels maar twee niveaus gehanteerd:

- € 1.226,- p.m. voor alleenstaanden; dit is ca. 120% van de bijstandsnorm voor alleenstaanden tussen 21 jaar en de pensioenleeftijd, € 1.021,67,
- € 1.751,43 p.m. voor samenwonenden; dit is ca. 120% van de bijstandsnorm voor samenwonenden in deze leeftijd, € 1.459,52.

De keuze om bij de TONK het meer-inkomen pas vanaf 120% van het sociaal minimum mee te tellen, is bedoeld om de tegemoetkoming TONK in hoogte beter te laten aansluiten bij het niveau van de woonkostentoeslag. Bij de woonkostentoeslag wordt weliswaar het meer-inkomen al vanaf 100% van de bijstandsnorm gerekend bij de financiële draagkracht van het huishouden, maar wordt daarnaast ook gekeken naar aspecten die niet bij de tegemoetkoming TONK worden betrokken. Bijvoorbeeld dat mensen bij een toenemend inkomen minder zorgtoeslag ontvangen. Of dat er ook andere (hogere) uitgaven doorlopen, zoals gas en licht of abonnementen. Hierop wordt vervolgens de financiële draagkracht bij de

woonkostentoeslag aangepast. Bij de TONK gebeurt dit niet, maar wordt dus pas rekening gehouden met draagkracht vanaf 120% van het sociaal minimum.

Het gaat bij de twee genoemde inkomstenniveaus om *netto bedragen exclusief vakantiegeld*. Daarnaast hanteren we geen andere niveaus voor het sociaal minimum (zoals kostendelersnormen en normen voor personen jonger dan 21 jaar of in de AOW-leeftijd).

Voor aanvragers die in de peilmaand een uitkering hadden ingevolge de Participatiewet wordt ervan uitgegaan dat hun inkomen op het niveau ligt van het sociaal minimum. In het kader van deze uitkering worden andere relevante inkomsten al uitgevraagd bij de betrokkene en wordt dit aangevuld tot het toepasselijke normbedrag van de bijstand. Dit geldt ook voor huishoudens met een uitkering ingevolge de Tozo.

Voor de tegemoetkoming TONK is het niveau van de netto inkomsten van belang. Bij bruto inkomsten vindt een correctie plaats voor de verwachte belastingen en premies die daarover verschuldigd zijn. Hiervoor wordt conform het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen en Tozo een percentage van 18% gehanteerd. Bij huurinkomsten vindt eenzelfde correctie plaats, in verband met te betalen belasting en gemaakte kosten.

Een deel van de woonkosten (€ 240,- per maand) moeten mensen altijd zelf blijven betalen, ook bij een inkomen op het sociaal minimum. Dit bedrag komt overeen met het bedrag van de basishuur dat in het kader van de huurtoeslag tenminste voor eigen rekening blijft.

Bij inkomsten boven het gehanteerde niveau van 120% sociaal minimum, stijgt het bedrag dat mensen geacht kunnen worden om vanuit dit inkomen te betalen voor eventuele hoge woonlasten.

De financiële draagkracht wordt voor het bepalen van de aanspraak TONK voor de hele verstrekkingperiode gebaseerd op de situatie op de peildatum en in de peilmaand en – voor wat betreft het al dan niet samenwonen en het actuele adres – op de aanvraagdatum. Tussentijdse wijzigingen in iemands situatie hebben verder geen invloed op de aanspraak. Dit schept maximale duidelijkheid over iemands aanspraak en houdt de uitvoeringslasten hanteerbaar.

Artikel 6 – Aanvraag

Voor de tegemoetkoming TONK geldt een beperkte aanvraagperiode (tot en met 31 juli 2021). Hiervoor wordt een elektronisch aanvraagformulier beschikbaar gesteld

waarvoor aanvragers kunnen inloggen met hun DigiD. Daarbij wordt zo veel mogelijk afgegaan op de inlichtingen die de aanvrager verstrekt. De inwoner geeft bij de aanvraag aan over welke maanden er hulp nodig is bij het betalen van de woonkosten. Die inschatting en verantwoordelijkheid ligt bij de inwoner. Dat volgen wij. Wijzigingen in iemands situatie hebben geen invloed op de hoogte van de TONK.

Er volgt altijd persoonlijk contact, waarbij de mogelijkheid bestaat tot het stellen van vragen. Het kan ook aanleiding zijn om het onderzoek te intensiveren. Dat kan leiden tot het opvragen van nadere gegevens of toepassen van hardheidsclausule. Dit is maatwerk. Van de beslissing op de aanvraag ontvangt de inwoner een beschikking.

Als bij de verwerking van een aanvraag de inlichtingen op voorhand vragen oproepen over de juistheid, wordt overgegaan tot aanvullend onderzoek. Het college bepaalt de aanspraak op tegemoetkoming TONK aan de hand van de opgaven van de aanvrager. Het college kan deze opgaven controleren aan de hand van bewijsstukken en inlichtingen waarover het college beschikt in het kader van de uitvoering van de Participatiewet. Ook kan het college de aanvrager om nadere inlichtingen of bewijsstukken vragen (artikel 53a van de Participatiewet).

Huishoudens met een woonkostentoeslag krijgen geen toegang tot de TONK. Wel wordt nagegaan of de beleidsregels in het kader van de TONK aanleiding kunnen zijn voor een hogere vergoeding; ook zal bij hen de gevraagde inspanning voor goedkopere woonruimte tijdelijk niet worden gehandhaafd.

Artikel 7 – Verstrekking tegemoetkoming TONK

Wanneer de bestaande woonkosten de financiële draagkracht te boven gaan, wordt het bedrag aan tegemoetkoming TONK bepaald. Omdat wordt uitgegaan van een peilmaand betreft dit in beginsel een maandbedrag. Anders dan bij de reguliere woonkostentoeslag wordt aan de tegemoetkoming TONK niet de verplichting gekoppeld om te zoeken naar andere woonruimte.

Gezien het bijzondere karakter van de tijdelijke maatregel TONK is dat een onredelijke eis en draagt dit niet bij aan het doel ervan. Namelijk het opvangen van inwoners die tussen wal en schip dreigen te vallen.

Rekenvoorbeeld (bedragen afgerond):

Twee samenwonenden zijn teruggevallen tot een inkomen van € 2.000,- netto (peilmaand januari 2021). Er is verklaard dat er een inkomstenterugval is als gevolg

van de coronamaatregelen. De kapsalon van mevrouw is lange tijd gesloten geweest. Dit is een plausibele verklaring.

Hun huurwoning heeft een huur van € 1.000,- per maand (kale huur en servicekosten). Het is een grote en slecht geïsoleerde jaren-70 woning en de energienota's zijn al 2 maanden niet betaald. Het voorschot is maandelijks € 250,-, terwijl dat bij jonge woningen rond de € 100,- tot € 150,- ligt. Afgelopen jaar heeft het gezin een duurdere aanvullende verzekering moeten afsluiten door sterk oplopende tandartskosten. Dat is een extra uitgaven post van €70,- per maand die zij moeilijk kunnen betalen.

Zij vragen om een tegemoetkoming van 4 maanden. Vanaf mei kunnen zij het door de versoepelingen weer zelf redden.

De eerste € 240,- van de huur kan ook worden betaald uit een inkomen op het sociaal minimum. Resteert € 760,- per maand voor vergoeding van de woonkosten. Voor de overige vaste lasten is dat € 240,- (maximaal). Totaal € 1.000,- per maand. Uit het eigen inkomen wordt verwacht dat de aanvragers een deel uit hun inkomen kunnen betalen. Het huishoudinkomen ligt ca. € 248,57 boven het gehanteerde sociaal minimum voor samenwonenden (€ 1.751,43 p.m.).

De maandelijkse tegemoetkoming TONK komt daarmee op € 651,43. Totaal over 4 maanden € 2.604,72. Dit bedrag wordt in één keer uitbetaald.

Artikel 8 - Hardheidsclausule

Als de TONK-regeling niet van toepassing is of onvoldoende soelaas kan bieden aan inwoners met hoge woonkosten en overige vaste lasten geeft de hardheidsclausule in uitzonderlijke individuele situaties mogelijk nog een uitkomst. Dat kan zijn het alsnog toekennen van een tegemoetkoming TONK of aanvullende bijzondere bijstand.

Het gaat dan bijvoorbeeld om mensen die na januari 2021 met een forse inkomensterugval te maken krijgen.

Of inwoners die problematische schulden hebben of met huisuitzetting of afsluiting worden bedreigd en met TONK onvoldoende geholpen zijn. Als vertrekpunt geldt dan wel het reguliere beleid voor bijzondere bijstand en bijbehorende regels voor inkomen en vermogen. Bij de toepassing van de hardheidsclausule gaan we uit van wederkerigheid en mag wat verwacht worden van de inwoner. Daarbij hoort zelfregie en meewerken aan een oplossing. De gemeente kan zo nodig een voorwaarde stellen om een traject schuldhulpverlening te volgen of open te staan voor ondersteuning naar Werk. Bij toepassing van de hardheidsclausule gaat het om een sterk geïndividualiseerde benadering waarin de specifieke bijzondere omstandigheden van de aanvrager op de voorgrond staan.

Artikel 9 – Inwerkingtreding en Citeertitel

Deze beleidsregels zijn een bijstelling op het B&W-besluit van 9 maart 2021. Alle eerder ingediende en afgehandelde aanvragen worden ambtshalve herbeoordeeld op basis van de nieuwe –soepelere- regels. Er is geen nieuwe aanvraag nodig. Zo nodig komt er een herzieningsbeschikking en volgt een nabetaling. Ook nieuwe aanvragers kunnen met terugwerkende kracht aanvragen tot 1 januari 2021.